

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 10. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasni po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni številski račun št. 11.400

Pomen in problem naše industrije

NJEN ODNOS AGRA RNE PRODUKCIJE.

javnosti, zlasti v srbski, glasovi proti. V zadnjem času so se pojavili v naši jugoslovanski industriji, posebno pa proti vsaki novi industrializaciji. Nasprotniki industrije so se postavili na stališče, naj bi naša država ostala izključno agrarna. Nekateri so šli celo tako daleč, da so predlagali, naj bi se država še bolj poagrarnila, in sicer na ta način, da se tudi že obstoječa industrija ne bi obnavljala, marveč postopno ali kar naglo likvidirala. Ta svoj predlog so utemeljevali s tem, da trpi sedaj naša agrarna produkcija, ki ne more najti zadosti trgov za izvoz, zato, ker pre malo uvažamo in podpiramo domačo industrijsko proizvodnjo celo z zaščitnimi carinami. Če bi vse svoje potrebe krili z uvozom tujih industrijskih proizvodov, bi naši tujih dobavitelji, t. j. industrijske države, bili primorani nakupovati naše žito itd., ker bi sicer lahko spremenili naročila in se obrnili drugam, kjer bi bolje razumeli naše težnje.

Na prvi pogled izgleda ta logika pravilna, toda človeku ni treba biti pravnik, nikakršen gospodarski strokovnjak, da ne kmalu uvidi, da je — preveč primitivna in zato kriva! Utemeljena bi bila kvečjemu lahko tedaj, če bi imeli na svetu poleg izključno agrarnih držav tudi izključno industrijske; toda teh v resnici nikjer ni, zlasti pa ne v povojni dobi. Svetovna kriza je prisilila celo države, ki so veljale prej za pretežno industrijske, da so segle tudi glade agrarne produkcije po samopomoči. Najbližji primer za to nam nudi n. pr. Avstrija. V zadnjem desetletju so avstrijske vlade, posebno deželne, storile vse, da bi tako dvignile agrarno produkcijo, da bi vsaj v splošnem krila vse potrebe notranjega avstrijskega konzuma. In to se jim je tudi skoraj v celoti posrečilo. V zadnjih letih so avstrijski poljedelci pridelali tretjino ali celo polovico več živil kakor n. pr. pred svetovno vojno ali tik po njej. Isto se je zgodilo v Nemčiji, kjer pospešuje Hitlerjev režim z vsemi silami tudi agrarno osamosvojitve nemškega naroda. V fašistični Italiji so nadarjene dobro znane »žitne kampanje«, ki so vsaj podvojile produkcijo žita. Na Primorskem n. pr., kjer prej pšenice skoraj niso sejali, pridelajo sedaj velike količine, ki krijejo vsaj del konzuma. Češkoslovaška, ki je na Češkem, Moravskem in v Šleziji industrializirana, je na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji pretežno agrarna. Pa tudi v industrijskih predelih je zadnja leta silno dvignila svoje poljedelstvo in s tem tudi pridelatek. Francoska industrijska produkcija je skoraj docela uravnovešena z agrarno, Anglija krije potrebe za svoj konzum v svojih dominionih, po-

sebno v Kanadi in Avstraliji, Zedinjene države Severne Amerike se pa itak duše prav v žito.

Kje je torej tista »industrijska« država, ki bi bila prisiljena kriti svoje agrarne potrebe pri nas, če bi mi ukinili svojo industrijo in kupovali v njej vse, kar potrebujemo? Nasprotno, zgodilo bi se prav lahko to, da bi nas industrijske države potem, ko bi vedele, da smo prisiljeni vse industrijsko blago uvažati, še bolj izkoriščale. One ne bi bile prisiljene kupovati pri nas agrarnih pridelkov, mi pa bi bili prisiljeni nabavljati zunaj industrijske izdelke! Že samo iz tega, da ne uporabimo še vseh drugih argumentov, je zadosti jasno razvidno, da je predlog za popolno poagrarnenje Jugoslavije več ko zgrešen celo zelo nevaren. Če bi se uresničil, bi pa postal lahko tudi katastrofalen. Iz tega sledi zato, da bi se morala naša država celo še dosti bolj industrializirati. Cilj bi morala sploh biti taka industrijska produkcija, ki bi krila vse potrebe našega konzuma. Razvoj k avtarkiji namreč nikjer ne zaostaja, temveč vedno bolj napreduje. Nekateri strokovnjaki napovedujejo v bližnji bodočnosti sploh avtarkijo kot prevladujočo gospodarsko obliko. Iz tega sledi, da še dolgo ne bomo mogli misliti na to, da bi mogli prodati v tujino toliko agrarnih pridelkov, da bi z izkupičkom mogli kriti vse potrebe konzuma na industrijskih proizvodih.

Naša industrija nam zato ni samo potrebna, marveč postaja celo zmerom bolj potrebna! Koliko nam je potrebna, bi spoznali popolnoma šele tedaj, če bi jo zares izgubili. Sicer pa bi se dale posledice na podlagi statistike produkcije, izvoza in uvoza ter konzuma prav lahko izračunati v sulih številkah. Zato ne za demontažo, za razvoj naše industrije se moramo zavzemati in storiti vse, da jo spopolnimo, dvignemo in ustvarimo novo vseh onih panog, ki nam še manjkajo. Ustanavljati se pa mora v prvi vrsti tam, kjer so pokrajine agrarno pasivne, kakor n. pr. v Sloveniji, in kjer je stan industrijskega, tudi kvalificiranega delavstva, že dograjen. Od te industrializacije bo imela naša agrarna produkcija v resnici veliko korist, ne pa škodo, kajti s porastom industrijskega delavstva, ki bo trajno zaposleno, bo porastel tudi konzum agrarnih pridelkov. Seveda pa moramo skrbeti za to, da bo ta nova industrija res naša, ne tuja, zlasti pa ne taka, ki prinese iz tujine k nam le delničarje, ravnatelje ter vodilne uradnike in strokovnjake, denar si pa najame v naših bankah, a dobiček izvažajo. V tem je torej problem naše industrije, ne pa v — demontaži!

Rimom zelo nepovoljno. Angleški poslanik v Parizu lord Tyrrel je dobil celo nalog sporočiti francoskemu zunanjemu ministru Paulu-Boncourju, da se angleška vlada ne bo odločila za nobeno konkretno politično linijo tako dolgo, dokler ne bodo izrabljena vsa sredstva za sporazum med Francijo in Nemčijo. Diplomatski sotrudnik »Daily Telegrafa« je izvedel, da bo lord Tyrrel z ozirom na francoske želje sporočil Quay d'Orsayu, da je Anglija pripravljena pomagati Franciji, vendar pa nikakor ne preko obvez, ki jih je sprejela v Locarnu.

Velike zunanje odločitve v Parizu

OBISK DR. BENEŠA V FRANCOSKI PRESTOLNICI. PREDMETI RAZGOVOROV. FRANCIJA IN MALA ANTANTA ODKLANJATA ZAHTEVO ITALIJE, REVIZIJA POMENI VOJNO. RAZOROŽITVENE ZADEVE.

PARIZ, 15. decembra. Včeraj popoldne je prispel semkaj češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš, ki se je že ob 17. uri sestal na daljši razgovor z ministrskim predsednikom Chautempsom in zunanjim ministrom Paul-Boncourjem. Zvečer je priredil Paul-Boncour na čast svojemu tovarišu svečani banket, katerega so se udeležili poleg uradnih francoskih osebnosti tudi poslanski držav male antante in Poljske. Kakor se v poučenih krogih naglašajo, razpravljata Beneš in Boncour o sledečih vprašanjih: 1. Reorganizacija Društva narodov. 2. Razorožitvena konferenca in nemške obožovitvene zahteve. 3. Vprašanja srednje Evrope in Podonavja. Kar se tiče reorganizacije Društva narodov se zatrjuje, da ni še nobenih konkretnih predlogov izven sklepa velikega fašističnega sveta v Rimu. Kar se tiče pa obožovalnih zahtev Nemčije, se poudarja, da prihajajo tudi v Angliji počasi do prepričanja, da se je treba vrniti na teren ženevske razorožitvene konference.

PARIZ, 15. decembra. Ves pariški tisk pripisuje obisku dr. Beneša velik pomen, zlasti zaradi revizionizma Rima in Berlina. Posebno poudarjajo, da so države male antante in Poljska najtrdnejši branik proti vsem stremljenjem revizioniz-

stov in garancija miru v srednji in vzhodni Evropi. »Echo de Paris« se pa bavi tudi z italijansko namero reorganizacije Društva narodov in pravi, da bi mala antanta in Poljska gotovo izstopili, če bi se uresničila.

PARIZ, 15. decembra. O včerajšnjem razgovoru med Benešem in Boncourjem poroča »Echo de Paris«, da sta se zedinila na sledeči podlagi: Vsaka nameta spremeniti statut Društva narodov tako, da bi prenehala sedanja enakopravnost držav-članic bo s strani Francije in male antante odločno odklonjena. Sprejete pa bodo, če bo šlo za to, da se doseže hitrejše postopanje in še tesnejše sodelovanje ne le med velesilami, marveč med vsemi enakopravnimi državami. »Figaro« pa piše, da bo na vsak predlog o reviziji odgovorila mala antanta vedno odločno: revizija pomeni vojno! Dr. Beneš je na vsa vprašanja odgovoril odločno, da obstoja blok, ki bo proti vsem revizionističnim poizkusom uveljavil obstoječe pogodbe.

PARIZ, 15. decembra. Dr. Beneš obišče popoldne vojnega ministra Daladierja, nato pa bo datje konferiral s Paul-Boncourjem.

Kralj in kraljica obiščeta Zagreb

KRALJ BO PROSLAVIL V ZAGREBU DAN SVOJEGA ROJSTVA. PROGLAS ZAGREBSKEGA MESTNEGA ŽUPANA DR. KRBEKA NA PREBIVALSTVO

ZAGREB, 15. decembra. Pomembna in značilna kakor še nikoli bo letošnja proslava kraljevega rojstnega dne v Zagrebu. V nedeljo 17. t. m. bosta kralj in kraljica prišla v Zagreb, kjer bo naš kralj prvič proslavil svoj rojstni dan. Za to priliko je mestni župan izdal naslednji proglas: »Bratje Zagrebčani! Nj. Vel. kralj Aleksander I. slavi 17. t. m. svoj rojstni dan. Ta dan je vsako leto dan velikega veselja in plemenite zavesti, dan ko se s posebno hvaležnostjo spominjamo velikih del in zaslug, ki jih ima Nj. Vel. kralj Aleksander za naš narod in domovino. Za mesto Zagreb je ta svečani dan letos tem pomembnejši, ker bo Nj. Vel. kralj svoj rojstni dan proslavil v naši sredini.

v našem belem Zagrebu, do katerega stalno goji posebno ljubezen in vdanost. Meščani mesta Zagreba bodo imeli torej priliko, da tem svečanejši proslavi rojstni dan Njegovega Veličanstvo in da na čim vidnejši način manifestirajo svoja iskrena čustva in svojo veliko ljubezen do svojega vladarja in kraljevskega doma. Prosim vse meščane, da se v čim večjem številu udeležijo svečanega manifestacijskega spreveda, ki bo na večer pred rojstnim dnevom 16. t. m. zvečer in da okrase svoje domove z državnimi zastavami. Živel Nj. Vel. kralj Aleksander I., živel vzvišeni vladarski dom Karadjordjevičev, živila kraljevina Jugoslavija!« Mestni župan dr. Krbek, s. r.

Steed za Društvo narodov

PARIZ, 15. decembra. Ugledni angleški publicist Wickham Steed je imel sinoči predavanje, v katerem se je zavzel za obrambo Društva narodov, ki ga skušajo nekateri porušiti. Društvo narodov je največja pridobitev vojne in če bi izgnilo, bi se tudi v Angliji dogodile stvari, ki jih ni mogoče predvidevati v vseh posledicah. Predavatelj je opozoril zlasti na to, da more Nemčija že sedaj mobilizirati vojsko dveh milijonov mož, ki so izvršeno izvežbani in oboženi.

Konferenca vojnih ministrov

PARIZ, 15. decembra. V političnih in diplomatskih krogih je povzročil veliko senzacijo sklep vlade za sklicanje posebne konference vojnih ministrov, na kateri bodo razpravljali izključno o obrambi francoskih mej z ozirom na nemške predloge, v katerih zahteva Nemčija povečanje svoje armade in pravico do artilerije in aviatike, vojnih ladij in podmornic, čeprav v zmanjšanem obsegu. Pričakuje se, da bodo sklepi konference

usodni. Tudi se v političnih krogih širijo vesti, da je vlada morala sklicati to konferenco, ker je bila Anglija očitno na strani Nemčije in da Italija že od davno zahteva obožitev Nemčije kot svoje zaveznice. V takih razmerah ni preostalo francoski vladi nič drugega, kakor to, da je sklicala konferenco vojnih ministrov in da sama poskrbi za svojo obrambo.

FINANČNI ODBOR.

BEOGRAD, 15. decembra. Skupščinski finančni odbor je razpravljaj dopoldne o stiliaciji čl. 11 in 12 predloga davčne novele. Popoldne se bo razprava nadaljevala. Obenem bo skupna seja poslancev in senatorjev, ki so člani parlamentarne unije.

JUGOSLOVANSKI KNJIŽEVNIKI V BOLGARIJI.

SOFIJA, 15. decembra. Iz Beograda, Zagreba in Ljubljane bo prispela v torek 19. t. m. v Sofijo skupina 19 članov Pen-klubov ki bodo gosti bolgarskega Pen-kluba. Bolgarski književniki pripravljajo jugoslovanskim tovarišem prisrčen sprejem

Potovanje sira Simona v Pariz, Rim in Berlin

ANGLEŠKI ZUNANJI MINISTER BO POIZKUSIL SE ZADNJE ZA SPORAZUM NA ANGLEŠKI PODLAGI.

LONDON, 15. decembra. Vest, da zunanji minister sir Simon ne bo obiskal o Božiču samo Pariza, marveč tudi Rim in Berlin, je vzbudila precejšnjo senzacijo. Kakor poročajo nekateri angleški listi, bo v Rimu razpravljaj sir Simon z Mussolinijem o vprašanju, na kak način bi se mogla nadaljevati nemško-francoska pogajanja, ki so se prekinila. V Berlinu se bo sir Simon sestal s Hitlerjem in von Neurathom. Politični dopisnik »Morning Post« poroča s tem v zvezi, da po informacijah, ki jih je dostal dobil, notorato pogajanja med Parizom, Londonom in

Dnevne vesti

Ivan Kralj šestdesetletnik. V sredo je praznoval v krogu svoje družine in prijateljev šestdesetletnico življenja g. Ivan Kralj, okrajni policijski nadzornik v poklju. Jubilar je bil rojen 13. decembra 1873 v Trebčah pri Trstu kot sin kmečkih staršev in se je po vojaščini posvetil policijski službi v Trstu, kjer je služboval do prihoda Italijanov, ko je moral zapustiti svojo ožjo domovino in priti v Maribor. Tu je služboval od 18. novembra 1. 1918. do 1. 1931 pri mestnem policijskem komisariatu, nakar je bil kot okrajni policijski nadzornik upokojen. L. 1929. je bil za svoje zasluge odlikovan z redom sv. Save V. vrste. Kakor je bil vedno vzoren v službi in najboljši predstojnik svojim podrejenim, tako je bil vse svoje življenje zaveden nacionalist. Dasi v policijski službi, je deloval g. Kralj že v Trstu v raznih nacionalnih društvih zelo agilno, tako tudi v Družbi sv. Cirila in Metoda. Zaradi tega je imel večkrat veliko sitnosti, a vdal se ni. Nacionalno je vzgojil tudi vse svoje otroke, od katerih jih živi še 8; dva sinova sta uradnika. Elvira je naša znana gledališka igralka, druga hčerka je učiteljica, eden je absolvent realke, drugi se pa še šola. G. Ivan Kralj gleda tako lahko s ponosom na delo svojih 60 let, h katerim mu čestitamo tudi mi, želeč mu še mnogo solčnih dni!

Smrt ugledne Rusinje. Včeraj je umrla v častitljivi starosti 88 let ga. Pavlina Girsova, žena bivšega ruskega poslanca in diplomata. Usoda jo je privedla v Maribor, kjer si je kljub svoji starosti pridobila vsepovsod ugled in spoštovanje kot prava ruska aristokratinja. Stanovala je v Jezdarski ulici števil. 20. Pokopali jo bodo jutri v soboto ob 16. uri na mestnem pokopališču na Pobrežju. Naj ji bo lahka bratska zemlja slovenska, žalujocih preostalih pa naše globoko sožalje!

Vojvoda Birčanin obišče Maribor. Nedeljskega slavja v Ljubljani se bo udeležil tudi predsednik osrednjega odbora NO Ilija Ž. Trifunović, vojvoda Birčanin, ki bo imel opoldne v radiu slavnostno predavanje. V nedeljo popoldne bo vojvoda Birčanin najbrže prispel z osebnim vlakom v Maribor in bodo nacionalne organizacije glede sprejema še natančneje obveščene.

Srebrni jubilej Narodne obrane. Preteklo nedeljo je bila v Beogradu svečana proslava 25letnice Narodne obrane, ktere so se udeležili delegati iz vse države. Iz naše banovine so se proslave udeležili dr. Jančić in dr. Vauhnik iz Maribora ter dr. Cepuder iz Ljubljane. Drugi dan, v ponedeljek, je bila plenarna seja, na kateri so razpravljali o važnih sodobnih problemih. Rešenih je bilo več važnih organizacijskih zadev. Tudi so bili na seji izvoljeni trije podpredsedniki izven Beograda, med njimi dr. Miloš Vauhnik iz Maribora.

Razstava »Petorice«. Od soboto 16. t. m. naprej bo razstava odprta vsak dan do 7. ure zvečer. Mala dvorana bo vedno zakurjena. Če ne bo obisk razstave zadovoljiv, ne bo žrebanja. Do danes je razstavo obiskalo samo 230 oseb.

Združenje rezervnih podčastnikov vabi vse rezervne podčastnike, da se na kraljev rojstni dan udeležijo službe božje, ki bo v stolnici ob 10. uri popoldne. Zbrali se bomo v Narodnem domu točno ob pol 10. uri, od koder bomo odšli skupno v cerkev. Pridite vsi, ker je udeležba obvezna!

Godbeniki-tovariši se vljudno vabijo, da se udeležijo pogreba tovariša Antona Skringerja, ki bo v soboto 16. t. m. ob 14. (2.) uri iz mestne mrtvašnice na pobreškem pokopališču.

Združenje poštnih tel. in telei. zvančnikov in služiteljev kraljevine Jugoslavije, pododbor Maribor, priredi dne 17. decembra t. l. ob 2. uri popoldne v mali dvorani Narodnega doma božičnico, na kateri bodo obdarovani otroci njihovih članov v starosti od 2 do 9 let. Sodelovali bodo poštni pevci in poštna godba. Vstopnina prosta. Odbor.

Lutkovno gledališče Sokola Maribor-matica v Narodnem domu igra v nedeljo 17. t. m. ob 15. uri pravilčno igro v 5 dejanjih »Snežulčica«.

Mestno kopališče bo na kraljev rojstni dan, v nedeljo 17. t. m., zaprta.

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v petek 15. decembra ob 20.15 predava odlični hrvaški zgodovinar, predsednik zagrebške akademije znanosti g. univ. prof. dr. Manojlović na podlagi projekcij o Aleksandru Velikem, kralju Macedoncev in Grkov, tej najimenovanejši osebnosti starega veka. Z 18. letom je odločil s svojo konjenico zmago nad Grki, s 30. letom je postal gospodar svetovnega imperija. Oboževalec Aristotela in grške kulture je povzročil s svojimi zmagami, da je postala ta kultura svetovna, merodajna za ves nadaljnji razvoj človeštva. Že v 33. letu ga ugonobi zavratna bolezen. Že za časa svojega življenja je postal legendarna oseba, a za svetovno zgodovino pravo čudo.

TELOVADNA AKADEMIJA SOKOLA

V SOBOTO, DNE 16. DECEMBRA OB 20. URI
IN V NEDELJO 17. DECEMBRA OB 16. URI

»Žena v poklicu« je naslov zanimivega predavanja, ki ga priredi mariborsko Slovensko žensko društvo v ponedeljek 18. t. m. ob 20.15 v dvorani Ljudske univerze. Predavala bo gđ. Milica Stupanova. Opozarjamo naše žene in dekleta na to zanimivo predavanje in vabimo, naj se ga udeležijo v čim večjem številu.

Radi snega podeželski avtobusni promet ustavljen. Ker je sinoči pričelo zopet snežiti in je čez noč zapadel precej debel sneg, je mestno avtobusno podjetje do nadaljnjega ukinilo promet na progi Maribor—Celje, Maribor—Sv. Martin, Maribor—Selnica in Maribor—Ruše.

Ustanovni občni zbor društva absolventov in absolventk državnih trgovskih šol Slovenije bo 17. t. m. ob pol 11. uri v hotelu »Pri zamorcu« s sledečim dnevnim redom: pozdrav vseh delegatov, uvodni govor predsedujočega, konstituiranje društvenega odbora in slučajnosti.

Pevsko društvo »Luna« v Krčevini vabi na svoj izredni občni zbor v nedeljo 17. t. m. ob 10. uri ustanovne, redne in podporne člane, enako vse drugo občinstvo iz Krčevine in Košakov, ki mu je do tega, da »Luna« ne zatone, temveč vrši svojo narodno prosvetno misijo po lepo proslavljeni 10letnici še naprej. Občni zbor bo v krčevinski šoli po običajnem dnevnem redu. Uvažujmo, da je vzrok katerekoli »krize« največkrat v nas samih, v omahljivi volji!

Naše občine Jadranski straži. Prijatelji JS se vsak dan množe, uvidevaajo veliko važnost te pomorske obrambne organizacije, ki jo po svoje skušajo podpirati vsi sloji. Na priporočilo kr. banske uprave tudi naše občine niso ostale gluhe na prošnjo Oblastnega odbora JS v Ljubljani ter se prve že javljajo s svojimi prispevki za socialni sklad JS. Hvale in priznanja vredna je gesta naših občin, ki se morejo v teh težkih časih tudi boriti s finančnimi težkočami, pa so kljub temu priskočile na pomoč in donirale žrtve, ki bodo v korist v prvi vrsti našemu naraščaju JS. Naj bi ne bilo občine v banovini, ki ne bi hotela vsaj s skromnim prispevkom podpreti mogočni pokret Jadranske straže v dravski banovini.

Podpore bankim upravam. Ministrski svet je na predlog kmetijskega ministva dovolil med drugimi tudi naši banki upravi 200.000 Din podpore. To podpora bo banska uprava porabila predvsem za pospeševanje rastlinske proizvodnje; za nabavo semenja za hrano, za živino ter razno kmetijsko orodje.

Za večji izvoz vina. Na Inicijativo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine je bil ustanovljen poseben posvetovalni odbor strokovnjakov, ki bo gledal na to, da se poveča izvoz vina, likerjev in žganja. Za predsednika odbora je bil izvoljen g. Jovan Banić iz Smederova, v odboru pa sta med drugimi narodni poslanci g. Krejčić in g. Stanko Ožanić iz Splita.

Veliki snežni zameti v Liki. Radi snežnih zametov je bil železniški promet na liški progi za nekaj ur prekinjen. Vlaki so vozili z velikimi zamudami. Včeraj pa je bila proga za silo očiščena in redni promet že vzpostavljeno.

Polovična vožnja v Ljubljano. Udeležencem slavnosti Narodne obrane, ki bo na kraljev rojstni dan v nedeljo 17. t. m. v Ljubljani, je dovoljena na železnih polovična vožnja. Oblastni odbor NO je razposlal na vse organizacije Narodne obrane posebne legitimacije. Znižana vožnja velja za odhod od 14., za povratek pa do 20. t. m.

Obmejni promet na severni meji v novembru. Našo severno mejo je v mesecu novembru prekoračilo 11.481 oseb. Dopotovalo je v našo državo 5.994 potnikov, od teh 2.152 Jugoslovanov, 2.243 Avstrijcev, 481 Čehoslovakov, 261 Nemcev in 857 drugih. V istem času pa je odpotovalo iz naše države 5.487 oseb, in sicer: 1.849 Jugoslovanov, 2.590 Avstrijcev, 585 Čehoslovakov, 233 Nemcev in 230 drugih. Preko Maribora je dopotovalo 4.405 oseb, preko Št. Ilja 677, preko Cmureka 73, preko Dravograda 30, preko Prevalj 200, preko Radgone 85, preko Hodoša 9, preko Lendave pa 14 oseb. Odpotovalo pa je preko Maribora v tujino 4.392 potnikov, preko Št. Ilja 670, preko Cmureka 71, preko Dravograda 26, preko Prevalj 212, preko Radgone 86, preko Hodoša 11 in preko Lendave 19 oseb. V tranzitnem prometu je potovalo skupno 2.244 potnikov, in sicer na progi Maribor—Rakek 577, Rakek—Maribor 424, Prevalje—Maribor 162, Maribor—Prevalje 235, Prevalje—Labud 412, Labud—Prevalje pa 434. Od 1. januarja do 1. decembra je potovalo v tranzitnem prometu 36.922 oseb.

Zrcalo našega gospodarstva. Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je objavilo za dobo od 1. do 10. t. m. naslednjo statistiko. (Številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo v lanskem letu.) Otvorjeni konkurzi: v dravski banovini, Beogradu, Zemunu in Pančevu — (1), savski 2 (2), vrbaski — (1), primorski — (—), drinski 1 (3), zetski 1 (1), donavski — (2), moravski 1 (4), vardarski 1 (2); otvorene prisilne poravnave izven konkursa: v dravski banovini 3 (3), savski — (4), vrbaski in donavski 1 (1), primorski 1 (—), drinski — (1), zetski, moravski in vardarski — (—), Beogradu, Zemunu in Pančevu 1 (2); otvorena posredovalna postopanja, kolikor jih je bilo društvu javljenih: v dravski banovini 7, savski 33, vrbaski, zetski in vardarski —, primorski 2, drinski 1, donavski 4, moravski 2, Beogradu, Zemunu in Pančevu 2; odpravljeni konkurzi: v dravski banovini — (2), savski 3 (1), vrbaski, primorski — (—), drinski 2 (3), zetski 1 (—), donavski 7 (3), moravski 3 (1), vardarski 1 (2), Beogradu, Zemunu in Pančevu 1 (1); odpravljene prisilne poravnave izven konkursa: v dravski banovini 4 (2), savski 2 (1), vrbaski — (1), primorski — (5), drinski 1 (3), zetski, moravski in vardarski — (—), donavski — (6), Beogradu, Zemunu in Pančevu 3 (3).

Sobota 16. Sobota 16

4. ORLOV

vetovna atrakcija Velika kavarna

Radio Ljubljana, Spored za soboto 16. t. m. Ob 12.15: reproduciran koncert za ples in poskok; 12.45: poročila; 13: čas, »Zakaj veseli bi ne peli«; revija reproduciranih veselih popevk; 18: reproduciran instrumentalni koncert, igra berlinski državni orkester, stanje cest; 18.30: zabavno predavanje, predava Stanko Bitežnik; 19: »Ljudski nauk o dobrem in zlu«, predava dr. Veber; 19.30: zunanji politični pregled, predava dr. Jug; 20: prenos pevskega koncerta Strossmayerjeve župe iz Zagreba; 21.45: čas, poročila; 22.05: radio-jazz.

Grajski kino predvaja do vključno ponedeljka veselo zabavno opereto »Mado, kje si?« Zabaven vefilm z mnogo glasbe in lepim petjem. V glavnih vlogah Liane Haid, Paul Otto, Viktor de Kowa, Otto Wallburg.

Kino Union. Od danes petka dalje velika atrakcija »Bratje Fratellini«, s svetovnoznanimi klovnji, Olgo Čehovo, Alfredom Abelom in Leom Šlezakom v glavnih vlogah.

Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca povzročijo kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, če ga popijete vsak dan zjutraj na tešče, lagodno milo iztreljenje črevesa.

Na. o. o. g. gledališče

REPERTOAR.

Petek, 15. decembra: Zaprto.
Sobota, 16. decembra ob 20. uri: »Iva Cankar«. Spominška proslava mariborske »Svobode«.
Nedelja, 17. decembra ob 15. uri: »Pop Čira in pop Spira«. Vojaška predstava. Ob 20. uri: »Deseti brat«. Red C. Slavnosna predstava. Znižane cene.

Prihodnja glasbena premiera bo o Božiču. Uprizore opereto »Mala Floramye«, najboljšo in najbolj privlačno opereto splitskega skladatelja Iva Tijardovića. Tijardović je univerzalen talent, muzik, libretist, dirigent, koreograf in inscenator v eni osebi. Ta vsestranska nadarjenost se pozna njegovim operetam, ki zanjejo povsod trajne uspehe. Med vsemi njegovimi deli pa je dosegla največji uspeh prav »Mala Floramye«.

Slavnostna predstava bo na kraljev rojstni dan, v nedeljo 17. t. m. ob 20. uri. Uprizore Delakovo priredbo Jurčičevega »Desetega brata«, ki je bila v Delakovi svojevrstni inscenaciji zanimiv dogodek za Maribor. Predstava je za red C. Veljajo znižane cene.

O Božiču dobe naši otroci drugo letošnjo otroško predstavo. To pot uprizore pravilčno igro s petjem, plesom in godbo »Trnjulčica«. Snov te igre je decil iz pravljic dobro znana in pri srcu. Režira P. Rasberger, nastopijo Dragutinovičeva, Kraljeva, Barbičeva, Gorinškova, Starčeva, Koroščeva, Grom, Rasberger, Nakrst, P. Kovič, Blaž, Furijan, Harastovič, Medven.

Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca povzročijo kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, če ga popijete vsak dan zjutraj na tešče, lagodno milo iztreljenje črevesa. Zdravniki za srčne bolezni so prišli do rezultata, da učinkuje »Franz Josefova« voda tudi pri težkih oblikah srčne hibe sigurno in brez nepravilnosti. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Povečana hitrost na naših železnicah. Prometno ministrstvo je sklenilo zvišati vozno hitrost na naših progah, zlasti pa na progi Ljubljana, Maribor—Zagreb—Beograd. Zato pa so potrebna razna pravila proge in bodo morali zboljšati nekatere nasipe, ponekod izmenjati tračnice in prage itd. Ta dela bodo končana v treh letih. Vlaki s povečano vozno hitrostjo do 100 km na uro bodo vozili pri nas že leta 1936. Za vsa potrebna dela pa bodo ustanovili v Kraljevu posebno centralo, ki bo zaposlila okrog 5000 delavcev.

Sejem za živino. Na sejem 12. t. m. so prignali 506 glav živine, in sicer 10 konjev, 8 bikov, 120 volov, 358 krav in 10 telet. Kljub hudemu mrazu je bila kupčija zelo živahna in je bilo prodanih 235 glav živine, od teh 14 za izvoz v Italijo. Cene za kilogram žive teže pa so bile naslednje: debeli voli 3.50 do 4 Din, poldebili 2 do 3 Din, volji za rejo 2.25 do 3.25 Din, biki za klanje 3 do 3.25 Din, klavne krave, debele 2 do 3.50 Din, plemenske krave 1.75 do 2.50 Din, krave za klobase 1.50 do 2 Din, molznice in breje krave 2 do 2.50 Din, mlada živina 3 do 4 Din, teleta 5 do 6 Din. Cene mesa: volovsko meso I. vrste 10 do 12 Din. II. vrste 8 do 10 Din, meso bikov, krav in telic 5 do 7 Din; teletina I. vrste 14—16 Din, II. vrste 10—12; svinjina sveža 10—16 Din. Prihodnji sejem bo 27. t. m.

Vremensko poročilo s pohorskih vrhov. Petek 15. t. m. ob 7. uri zjutraj. Na vseh pohorskih vrhovih znaša povprečna temperatura —9 stopinj do —13 stopinj C; povsod še sneži in je zapadlo od 25 do 30 cm novega snega pršiča, tako, da je ponekod snežna plast debela že skoro 2 metra. Skakalnice pri Pohorskem domu, na Pesku, pri Sv. Lovrencu na Pohorju in Rimskem vrelcu so uporabne, smuka pa je povsod idealna.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer —10.3 stopinj C; minimalna temperatura je znašala —10.7 stopinj C; barometer je kazal pri 99 stopinjah 727.2, reduciran na ničlo na 726; relativna vlažnost 81; vreme je oblačno in sneži.

S kamero na smučeh po planinah

NAŠA ZIMSKA PRIRODA V ZANIMIVI BESEDI IN LEPI SLIKI.

Mariborska zimskosportna podzveza je v sredo zvečer in v četrtek popoldne priredila dve prav zanimivi predavanji v prostorih Ljudske univerze, ki so ju obiskali zlasti zimski sportniki in fotomaterji.

Oba dni je predaval in pokazal svoje izvršne fotografske posnetke mariborski fotomater in smučar g. Vlado Cizelj. Najprej nam je g. Cizelj pokazal nekaj slik, ki so nazorno kazale sportno smučanje, nato nam je pa pokazal Pohorje z vseh strani v snežni odeji ter nas na smučeh povedel v kočje, tako, da ima njegovo predavanje tudi velik tujškoprometni pomen, dočim so za sportnike zanimivi njegovi posnetki raznih smučarskih likov. Skoraj 30 slik nam je razkrilo vse zimske lepote Pohorja, potem smo pa videli v krasnih posnetkih še Saški planine. Iz Celja nas je povedel v Solčavo in Logarjevo dolino, nato pa proti belim vrhovom Ojstrice, Turške gore, Brane, Mrzle gore, Rinke in Kočne, dokler nam ni pokazal Belske doline ter Beljaka. Tudi v Julijske alpe nas je vodil in tudi za te diapozitive zasluži g. Cizelj pohvalo, ker je Mojstrovko, Prisojnik, Razor Stenar in Triglav videl prav po svoje.

Naši javnosti so pa še premalo znani kraji slovenske Koroške z Baškim jezerom, Kepo, Dobračem in Ziljsko dolino, ki smo si jo ogledali, preden smo prišli na slikoviti Ojsternik. Ali še dalje nas je vodil in še višje ob dolini Drave do Lenza, od tod pa v slavni Heiligenblut ter dalje v Glocknerhaus, kamor pripelje avtomobilska cesta. Odtod je hodil dalje sam in brez vodnika po majestetičnih vrhovih Visokih Tur in nam razkazoval ogromni ledenik Pastirico, dokler nas ni prevzel mogočni razgled od križa vrh Velikega Kleka. Omenjamo, da je med diapozitivi prav mnogo posnetkov planin v srebrni mesečini.

Zaslужil je g. Cizelj aplavz, ki mu je naznanil, da bi radi še večkrat občudovali njegove v resnici umetniške posnetke naše zimske prirode, saj še nikdar nismo videli blizu 200 tako dobrih, predvsem pa samih zimskih slik, domala samo naših krajev v bleščečem zimskem plašču. Predavatelj g. Cizelj pa ni samo dober fotograf, temveč tudi prav prijetno kramlja in zanimivo opisuje svoje izlete s smučmi, da poteče čas hitreje kakor pri drugih predavanjih.

Zlasti so pa ugajale solistične točke, ki so bile odpete v veliko zadovoljstvo poslušalcev, kar je najbolj dokazalo dolgotrajno ploskanje.

Na sporedu koncerta je bilo 14 pesmi, ki so bile povečini vse otožnega značaja, da se je poslušalcev zlasti dojmilo globoko čuvstvovanje. Spored je zaključila pesem »In srce, ti se ne zbudiš...«, za katero so bili pevci nagrajeni s še posebnim priznanjem. Poslušalci se kar niso mogli ločiti od te lepe pesmi in sploh ne od pevcev, ki so morali dodati še eno. Tako je Maribor tokrat odlično pokazal, da razume in ceni delo našega »Jadrana« in njegovo pevsko delo.

Šolski nadzornik Ivan Koropec 60 letnik

Pod to notico smo zvedeli, da se je za doživetje svojega šestega križa naš priljubljeni in zvesti tovariš umaknil v svoj tuskulum — zanj značilno kar na tujem — v svoj rojstni kraj Studenice pod Bočem. Tam, kjer je preživel svojo srečno mladost, hoče v miru in tihem delu dočakati večera svojega življenja.

Ivan Koropec je po dovršenem učiteljskem v Mariboru nastopil svojo prvo službo v rodnem kraju v Studenicah dne 1. 8. 1894., kjer je proti pregovoru »Nemo propheta in patria«, dosegel toliko priljubljenost in toliko uspehov, da naša šolska oblast izrekla pohvalo in priznanje za njegovo petletno učenje, ko je

odhajal iz slovenjebistriškega okraja.

Iz Studenic je prišel na pomlad leta 1899. kot učitelj v Šoštanj. Tam je dosegel največje uspehe. V Šoštanju je tačas vladalo narodno mrtvilo. Nemškutarstvo je svoje kremplje še skrivalo, narodno zavedna inteligenca pa je pogrešala iniciativne mladine. Čitalnica je spala in poizgubljeni pevci niso imeli voditelja. Že prvo zimo njegovega bivanja pa je bilo zaznamovati veselega razmaha v družabnem življenju. Oživela je pesem, oživele tamburaški zbor in diletantski oder. Povsod je bila ista gonilna sila. Še razmeroma mlad je postal predsednik učiteljskega društva, kar je ostal dve desetletji. Izmenoma je bil tajnik in predsednik Čitalnice, ustanovil in vodil je podružnico SPD. Ko smo leta 1908 ustanovili Sokola, mu je več let načeloval kot starosta. Ko je pred vojno doletel šoštanjsko Posojilnico znani polom, je oblast njemu poverila sanacijo zavoda. Vsake prireditve je bil on duša. Vse je poprej premislil in dobro pripravil. Z izrednim taktom je vodil društva preko vseh težkoč. Šoštanj je postal središče narodnega dela v Šaleški dolini. Budila se je narodna zavest s prireditvami raznih prosvetnih društev. Če poudarjamo, da je današnji slavljenec tu deloval polnih dvajset let, si lahko predstavljamo njegove zasluge za probujanje naroda v kraju, ogroženem zaradi denarne premoči našega nasprotnika.

Če je bilo tu govora le o njegovem izvenškolskem delovanju, moramo ga omeniti tudi kot učitelja. V šoli je bil vzor vzgojitelja, neumoren in vreden. Mnoga leta je tudi deloval na obrtno-nadaljevalni šoli, za kar si je pridobil potrebno strokovno izobrazbo. Leta 1919. je bil imenovan nadučiteljem v bližnjem Velenju, kjer pa se ni ogrel, kajti že po treh mesecih so ga postavili za nadzornika za Ljutomer. Hitro se je privadil svojega novega delokroga, uradoval v popolno zadovoljstvo oblastev in spoštovan od učiteljstva. Posebnih zaslug si je stekel za naše šolstvo ob severni meji, v Apaški kotlini. Po petinpolletnem službovanju v Ljutomeru je prišel v istem svojstvu v Ptuj in spomladi l. 1925. v Maribor kot nadzornik za Maribor d. br.

Bil je vzor uradnika. Učiteljstvo ga je vzljubilo, ker je bil obziren, tovariški, strog a pravičen in taktan. Navzgor se ni uklonil slepo, ampak je svoje prepričanje neustrašeno zagovarjal in utemeljeval svoje nazore. Zato je užival povsod ugled in priznanje ter je bil odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje. Ko je dal domovini več svojega dela, kakor ga veleva možu-uradniku zakon, se umika v zaledje. Vsi njegovi številni znanci in prijatelji mu želimo še mnogo čistega veselja in mnogo veselih let.

Čuden bolnik.

»Oh, kako nervozna sem! Moj mož je bolan, pa moram roč in dan paziti nanj.«
»Kaj nimaš strežnice?«
»Imam jo, pa je zelo lepa.«

Sokolstvo

Sokol Maribor. »Na Gorenjskem je leino!« bo posebna točka akademije Sokola Maribor I. Brhka ženska deca bo z živalnimi vajami prav gotovo navdušila vse gledalce. Tudi bo dvignilo razpoloženje nekaj krepkih Gorenjčkov, ki bodo igrali na harmonike in nas tako z veselimi narodnimi pesmimi popeljali v lepo Gorenjsko. Akademija bo 16. t. m. zvečer in se bo ponovila v nedeljo 17. t. m. za mladino. Harmonikarji, ki bodo nastopili, so odlični igralci pri Rdečem križu.

Sokol Studenci. Mladinska akademija sokolskega društva v Studencih naj pokaže, da tudi beseda naših malih kaj velja! Telovadbo, petje in celo svoj orkester bodo pokazali v nedeljo 17. dec. ob 17. (5.) uri v Sokolskem domu. Prireditelj je posvečena v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja, zato so vsi Studenci vlijudno vabljeni! Cene prostorov so skrajno nizke (od 6 Din navzdol), zato dobrodošel vsakdo!

Telovadna akademija Sokolskega društva Maribor II. bo v nedeljo 17. decembra ob 19. uri pri br. Renčlju na Pobrežju. Vabljeni so vsi. Zdravo.

Sport

Za I. veliko zimsko kolesarsko dirko, ki bo v nedeljo 17. t. m. v čast rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. za prehodni pokal Podzveze g. Slavka Markoviča, je kljub stalno padajočemu snegu, veliko zanimanje med tekmovalci in ostalimi sportniki. V specialni trgovini daril, Gosposka ulica 40, vzbujajo veliko pozornost dragoceni, v izložbi razstavljeni prehodni pokal predsednika Podzveze, in nada vsakega tekmovalca je, da si osvoji ta spomin na 46. rojstni dan Nj. Vel. kralja. Prijave se še sprejemajo do vključno 16. t. m. v predsedništvu Podzveze, Gosposka ul. 40. Prijave na štartu se sprejemajo samo proti dvakratni pristojbini. Razdelitev daril bo v nedeljo 17. t. m. ob 20. uri v klubskem lokalu Podzveze.

»Turopoljac« črtan iz članstva JNS. Na zadnji seji JNS-a so bili črtani iz članstva JNS 4 klubi, med njimi tudi znani SK Turopoljac iz Turopolja. V ta klub so bili, kot smo svoječasno poročali, tudi prijavljeni nekateri igralci iz našega mesta.

Beograd:Zagreb. Medmestna nogometna tekma Beograd:Zagreb, ki bi se morala odigrati v nedeljo 17. t. m. v Zagrebu, se radi zapadlega snega ne bo odigrala.

Subotički ŽAK bo gostoval v Grčiji. Na potu v Grčijo bo ŽAK odigral dve tekmi proti Hajduku, in sicer 21. in 22. t. m. V Grčiji pa bo ŽAK igral v Solunu in v Atenah.

R. M. Scott: Smaragdni uhan

Princesa Zerentelle se je pojavila v Fairviewu proti koncu sezone, v času, ko je vladala med elegantno kopalniško družbo velika panika. Ta nenavaden nemir je povzročila cela vrsta tatvin draguljev, ki so se v zadnjih mesecih dogajale. Tat je strahoval vso obalo Floride. V Fairviewu samem se sicer dosedaj še ni nič zgodilo, toda vsi so od dneva do dneva pričakovali nesroče. Stari gospodje in gospe, ki so se prej šopirili z velikimi briljantnimi prstani in dragocenimi bisernimi ogrlicami, so se sedaj odpovedali svojim vsakdanjim sprehodom ob obali in so rajše ostali v krasnih dvoranah velikih hotelov. Preko noči pa so se hotelske blaginje napolnile z vsemi tistimi prelepimi dragocenostmi — ki so jih prej skrivali v vzglavnikih in med perilom — tja do ranega jutra, ko se je ob pogledu na sonce nemirnim lastnikom vselej izvil vzdihljaj olajšanja.

Kajpada so bile izdane stroge varnostne odredbe. Posebni nalašč za to iz Newyorka naročeni detektivji so hodili v poznih nočnih urah po hotelskih hodnikih.

Prihod princeze Zerentelle je dal nov dovod za razburjenje že itak nemirnih

duhov. In ne brez vzroka! Saj so bili njeni smaragdni uhani najlepši, kar so jih do tedaj sploh videli. »Tatler«, ki se je v tistih dneh bavil samo s senzacionalnimi novicami, je trdil, da je bil vsak uhan izbrušen iz enega samega kamna in da je vrednost obeh neprecenljiva. Tudi princeso samo je dnevnik ovil v pajčolan zagonetnosti. Zapletel jo je v tak roman, da so že prvi večer govorili po vsej obali Floride samo še o prihodu novega gosta.

Princesa pa je bila tudi v resnici čudovito bitje. Fina eleganca, aristokratsko vedenje, plemenita ljubeznivost velike francoske dame, vse to ji je dalo uprav kraljevski sijaj. Po enem tednu je ni bilo mondere družbe v Fairviewu, kamor ne bi princesa našla pristopa. Največ občudovanja pa je povzročala s svojim načinom življenja. Bila je namreč edina, ki se je norčevala iz tatov in iz splošne panike, ki so jo povzročale nekatere najnovejše tatvine. S svojimi poznimi izprehodi ob obali ni prenehala in je tudi takrat brezskrbno nosila svoje dragulje. Pazen briljantnih prstanov in krasnega bisernega niza — kar je bilo vredno morja kakih osem do deset tisoč dolarjev — je nosila vedno s povsem nehlinjeno ravnanostjo svoja glasovita smaragdna uhana. Vsi so trdili, da bo njiju neprecen-

ljiva vrednost prav gotovo zamamila tudi spretno tatovo, ki jih do tedaj še niso mogli ujeti. Kajti tatvine so se dogajale na zares čudovit način. Zadržna je bila izvršena samo kakih pet milj od Fairviewa, toda v takih okoliščinah, da so dale policiji precej misliti. V obednici nekega velikega hotela se je za par trenutkov utrnila luč, kar pa je zadostovalo, da je ko kofra izginila krasna biserna ogrlica neki starejši gospe. Tat je storil to s tako spretnostjo, da je dama šele čez uro zapazila tatvino, ko je med tem tat že davno odnesel pete. Kasneje so šele dooznali, da je povzročil gospod, ki je sedel pri sosednji mizi, kratek stik na svetiljki, ki je stala ob njegovem krožniku in je nato izginil. Pustil pa je pod krožnikom na prtu napisane kratke, a jedrnat besede: »Na svidenje v Fairviewu«. Nekateri so mislili, da hoče tat s tem speljati policijo na napačno sled, drugi so pa trdili, da hoče goste v Fairviewu še bolj preplašiti, da bi bile potem žrtve tem dostopnejše. Policijski načelnik v Fairviewu je dal v vseh hotelih nabiti opozorila tujcem, da čim bolj pazijo na svoje dragocenosti. Prišel je tudi v obednico hotela »Metropol«, ustavil se je pri omizju princeze Zerentelle in ji je dejal:

»Bodite, prosim vas, princesa, tako prijazni in odložite za nekaj dni svoje

dragocene uhane. Tat je namreč najvil svoj prihod in...«

Princesa se je zvonko nasmejala: »Kako mi vendar morete, gospod načelnik, kaj takega nasvetovati? Vi greste ne varnosti nasproti z namenom, da se ji izognete. No, jaz jo bom poiskala. Čakala bom tatu... in vi me boste čuvali, kaj ne?«

Uradnik, ki je čutil v princosinih besedah ironijo, se je vgriznil v ustnice ter je s težavo prikrikl nejevoljo. Princesa pa je z očarujočim nasmeškom dodala:

»V pričlo vas se čutim popolnoma varno in menim, da mi tat ne bo mogel z lahka do živga. Želim vam tudi iz vsega srca, da ga čim prej ujamete. Tako nekako slutim, da bo vaša spretnost kaj kmalu triumfirala.«

Pomolila mu je roko v poljub in policijski načelnik je začutil, da ga prevzema sladka, čarobna magnetna sila dražestne princeze, ki je s svojo božansko lepoto kot z nekako nedotakljivo močjo kljubovala nevarnosti. Oddaljil se je. Pred očmi pa mu je še vedno lebdela nežna slika prelestnega obraza, ki ga je obžarjal topli sijaj dveh velikih smaragdov. In prisegel je v svojem srcu, da bo moral tat preko njegovega trupla, če se bo hotel teh dragocenih uhanih samo dotakniti... (Konec jutri.)

Denis Diderot:

Skrivnosti samostana

Roman.

»Vsak poklic ima svoje težkoče,« mi je govorila, »čutijo pa se vedno samo one, ki človeka tiščijo. Pojdive, otrok moj, in molitve.«

Tedaj sem molila vroče in z zaupanjem, dokler nisem čutila do molitve iskrene notranje potrebe. Predstojnica me gotovo ni hotela pripraviti do pobožnosti s silo, pa se ji je to vendar posrečilo. Ko sem jo zapuščala, mi je bilo srce vedno polno pobožnosti, in oči so mi zalivale solze navdušenja, tako, da so mi ti dogodki dolgo prevzemali vso notranjost. Toda ne samo jaz, tudi druge sestre so čutile v njeni bližini podobno čuvstvo. Pripovedovati ji svoje trpljenje in prositi jo za tolažbo, nam je bilo največje veselje.

Čim bolj se je približeval čas moje zaobljube, tembolj sem postajala žalostna, in tudi sama predstojnica mi ni mogla pomagati.

»Ne vem, kaj se godi v meni,« je rekla dobrodušno, »— toda če postanete redovnica mi bo tako, kakor da bi me zapustil sam Bog in je utihnil Njegov glas. Zaman poskušam razplameniti svojo dušo, čutim se slaba in zapuščena

in obenem me je strah govoriti.«

»Draga mati,« sem odgovorila, »ko bi to bila zla slutnja, naj jo sam Bog zamenja!«

Nekega dne, ko sem se počutila bolj nesrečno kakor kdajkoli, sem stopila k njej v njeno celico. Moja prisotnost jo je motila. To mi je tudi odkrito povedala, ker je moje trpljenje presegalo njene sile in se ni hotela boriti proti njemu brez trdnega izgleda v zmagi, vendar se je naposled odločila, in čim bolj je moja potrnost naraščala, tem bolj se je krepilo njeno versko navdušenje. Vrgla se je na kolena. Tudi jaz sem storila isto, da se vživim v njeno čuvstvanje. In čim je spregovorila nekoliko besed in molila, je nenadoma vstala, prekinila molitev ter me jokajoč objela.

»Drago dete,« je dejala, »glejte, kako vpliva name vaše trpljenje. Duh božji me je zapustil. Pojdite, morda bo Gospod spregovoril v vašem srcu, ker prezira moja usta.«

In zares, od tistega dne se je predstojnica spremenila, bodisi zaradi tega, ker sem porušila njeno zaupanje v veličino vere, bodisi zaradi tega, ker je njena zveza z Bogom bila zares prekinjena,

vsekakor pa mi je odrekla milost svoje tolažbe. Dan pred svojo zaobljubo sva se skupaj jokali, Padla sem pred njo na kolena, ona pa me je blagoslovila, dvignila in objela.

»Trudna sem od življenja,« je dejala, »in najraje bi umrla. Prosila sem Boga, da mi dovoli, da ne doživim tega dne, toda On je hotel drugače. Govorila bom še enkrat z vašo materjo ter prečula noč v molitvi. Molite tudi vi, toda lezite v posteljo — to vam ukazujem!«

»Ne smem bedeti z vami?« sem jo vprašala.

»Samo od devete do enajste, dalje ne. Tedaj me morate pustiti samo. Vam je potreben počitek, jaz pa bom molila pred Gospodom za vas in zase.«

Hotela je moliti, toda zaman. Ko sem spala, je hodila od vrat do vrat in budila novice ter jih klicala v cerkev. Ko so se vse zbrale, jim je ukazala moliti zame. Najprej so odmolile tiho molitev, nato so pa ugasmile sveče in pele »Miserere«. Samo ona ni pela. Ležala je na stopnicah oltarja in molila, pričakujoč najhujšega:

»Če sem grešila, uniči me, Gospod! Ne obračam se k tebi, da mi vrneš, kar si mi vzel. Spregovori pa svojo besedo on! nedolžnici, ki spi tam gori. Med tem ko molim zanjo, spregovori njenemu srcu in njenim staršem, meni pa odpusti!«

Naslednjega jutra je prišla v mojo sobo, ko sem še spala. Sedla je k meni na

posteljo, dala mi roko na ramo in me dolgo gledala z žalostnimi očmi. O onem, kar se je ponoči dogajalo, mi ni govorila. Vprašala me je samo, če sem rano legla.

»Kakor ste mi veleli,« se je glasil moj odgovor.

»Ste spali?«

»Sem.«

»To sem pričakovala. Kako vam je sedaj?«

»Popolnoma dobro. A kako je vam, mati?«

»Vedno sem,« je dejala predstojnica, »s skrbjo gledala na novice, kadar so sprejemale obleko redovnic, toda nikdar ni moj strah bil tako velik, kakor je bil danes. Srečni boste!«

»Če me ne nehate ljubiti, da.«

»Skrbela bom za to. Na kaj ste mislili nočoj?«

»Na nič.«

»In niste ničesar sanjali?«

»Rekla sem, da ne.«

»Kakšno je sedaj vaše razpoloženje?«

»Sem kakor mrtva. Poslušam brez veselja, toda tudi brez odpora; vseeno mi je. Razburjenje in neko skrivnostno radovanje vdanosti, ki sem ga videla pri drugih v sličnih primerih, je daleč od mene. Ostala sem brez občutja in ne morem se niti več jokati. Edina moja misel je: kar se mora zgoditi, naj se zgodi! In vi mi ničesar ne rečete?«

(Dalje prihodnjič.)

Suha in mokra Amerika

TRINAJSTLETNA BILANCA AMERIŠKE PROHIBICIJE.

Po trinajstih letih trajanja znanega Volsteadovega zakona o prohibiciji so postale Združene države Severne Amerike končno vendarle zopet »moke«. Velika večina prebivalstva se je po svojih poslanih in senatorjih izjavila za ukinitve prohibicije in ponovno svobodno trgovino z alkoholom.

V času prohibicije je bila najtežje prizadeta pivovarniška industrija. V letu 1914, ko je bila pivovarniška industrija na svojem višku, je bilo v Združenih državah okrog 1.400 pivovarni s kapitalom približno 860 milijonov dolarjev. Ta industrija je zaposljevala okrog 88.000 oseb neposredno, v raznih drugih panogah obrta in trgovine, ki so v glavnem odvisne od pivovarniške industrije, pa nadaljnih 300.000 ljudi. Temu je treba prišteti še 68.000 gostilničarjev in njihovih nad 100.000 nameščenov. Iz vsega tega je torej razvidno, da je ostalo z uvedbo prohibicije brez vsakega kruha okrog pol milijona ljudi. Ta industrija, ki je bila leta 1920. podvržena visokim davčnim dajatvam, se sedaj že več mesecev intenzivno trudi, da bi zopet pričela poslovati s polnim razmahom, in sicer sedaj z najmodernejšimi stroji ter pripomočki. Vse delo, ki so ga prej opravljali konji, bo sedaj motorizirano. Računa se, da bo zahtevala ponovna vzpostavitev ameriške pivovarniške industrije v redni obrat z ozirom na sedanjo vrednost do-

larja in v znamenju »modrega orla« okrog milijardo dolarjev.

Mimo tega je izračunano, da je zahtevala trinajstletna vojna s prohibicijo nič manj kakor 34.000 človeških življenj, pol milijona kaznjencev in jetnikov ter nad 35 milijard dolarjev ameriškega narodnega premoženja. S tem pa še ni vse končano! Ne smemo tudi pozabiti, da je ameriška pivovarniška industrija nemškega izvora. V Milwaukeeju obstoja prva pivovarna že od leta 1844. Pivo, ki se pije v Ameriki, ni tako težko kakor angleško, temveč je mnogo lažje in se izdeluje na nemški način, kakor so ga že takrat uvedli pivovarski mojstri in kakor se ga brez vsake spremembe poslužujejo še danes. Uradno dovoljeni alkoholni odstotek ameriškega piva znaša 3,2%, plzensko ima 3,4%, monakovsko navadno 3,37%, dočim ima na pr. monakovsko »Salvator pivo« celo 5,19% in črno kulmbachersko pivo 4,55% alkohola. Med najbolj znanimi nemško-ameriški kapitalisti so Fred Pabst in Josef Uichlein v Milwaukeeju, znani »pivarski kralj vzhoda« in športnik polkovnik Jakob Ruppert v St. Louisu, dalje brata Adolf in August A. Busch, Čeh Charles J. Vopicka in drugi.

Tudi sedaj, ko se bo zopet pričela pivovarniška konjunktura, se smejejo vsi pivovarniški industrijci. V nekem govoru, v katerem je zagovarjal izdelovanje

piva, je rekel polkovnik Ruppert, da je največje zlo, ki se more očitati pivu, to, da ljudje, ki prej sploh niso znali piti, po nekaj vrčkih zaokrožijo spontano kako veselo.

Sindikati francoskih izvoznikov vina na debelo je sklenil vložiti pri mednarodnem vinskem komiteju protest, in sicer zato, ker imajo kalifornijske vinske tvrdke slaba (ali pa morda dobro?) navado lepiti na steklenice s svojimi vini znane francoske vinske etikete. Najbolj pa jezi francoske izvoznike vina uvozna carina, ki znaša za pošiljatev 6.000 steklenic nad 20 dolarjev, dočim niso plačali doslej ameriški bootlegerji nikdar več kakor 8 dolarjev. To dejstvo je najboljši dokaz, da tihotapstva na veliko v Ameriki še dolgo ne bo konec.

Ukinitve prohibicije je vplivala najbolj porazno na izvoznike whiskyja, gina in brandyja z Bahamskega otočja. V zadnjih letih so pošiljali ti otoki ogromne množine omenjenih težkih alkoholnih pijač v izredno naglih motornih čolnih na obalo Floride, od katere so bili oddaljeni le 40 km. Na Florido je prihajalo na stotine ameriških izletnikov na »kratek od-dih«, dejansko pa zato, da so se po mili volji nalokali »žgane kapljice« in tako kljubovali prohibicijskemu zakonu. Izguba Bahamskega otočja na carinskih dohodkih znaša sedaj skupno nad 100.000 funtov sterlingov vsako leto. Še bolj zanimiva pa je uvozna statistika iz l. 1927., ko je tihotapstvo najbolj cvetelo. Vrednost uvoženih alkoholnih pijač raznih vrst je znašala na Bahamskem otočju nad

milijon funtov, dočim je celokupna vrednost uvoza alkoholnih pijač presegala to vsoto le za 845.000 funtov sterlingov.

Sedaj pa se bo pivo zopet pilo po starodavnih običajih. Na dan so pa prišle tudi vse mnogoštevilne zdravice, nekaj pa je bilo spesjenih tudi na novo.

Največji top na svetu.

Sovjetske tovarne za orožje so noč in dan v obratu in imajo tehniki polne roke dela za izboljšanje oborožitve rdeče vojske. V Sibiriji je velikanska tvornica za topove, kjer so pravkar izdelali ogromen top kalibra 75 cm. Top, ki je nedvomno največji na svetu, je namenjen za trdnjavo v Vladivostoku. Načrt za top, ki v vsej izdelavi prekaša znano nemško »Debelo Berto«, je izdelal inž. Samojedov, sin znanega carskega generala. Tvornica pa bo izdelala še več takih topov. V tem znamenju miru se torej pripravlja rdeča Rusija.

Samomorji kot svetovni problemi.

Društvo narodov razpravlja o manjih samomorov kot svetovnem problemu. Iz statistike, ki jo zbira Društvo narodov, je razvidno, da si konča prostovoljno življenje okrog 10.000 nesrečnežev. Na prvem mestu je Saška, kjer je lani obupalo 2.225 oseb nad življenjem, na drugem mestu pa je Avstrija. Društvo narodov namerava uvesti posebno propagando proti maniji, ki ubija človeštvo, in sicer na verski podlagi. Če mu bo to uspelo, je pa drugo vprašanje!

Mali oglasi

Razno

FUREŠ V GOSTILNI

»ZLATI LEV«

Vodnikov trg, jutri v soboto in nedeljo, pečene, jeterne in krvave klobase. Se priporoča Beranič. 4782

ZDRAVO IN REDILNO!

Prvovrstno konjsko meso kg po 3.— Dln prodaja mesnica. Vojašniška ulica 11. 4767

ŠTEDILNIKE!

Ivrčka Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica 14. nudi bogato zalogo vsakovrstnih novih in tabljenih štedilnikov. Pohitite dokler traja zaloga. Nakup zelo ugoden. 4649

KOZUHOVINO

Vseh vrat dobite v veliki izbiri. Plašče in jope preuredim po najnovejših pariških in dunajskih krojih. Jamčim za strokovno in solidno delo ter točno postrežbo. Peter Semko, krznar, Gosposka ulica 37. 4895

SANKE.
Prvovrstne in zelo poceni, kupite pri tvrdki Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica 14. 4660

ZLATO.
Zlatnike in platin kupuje po najvišjih dnevnih cenah Mariborska afinerija zlata. Orožarova ulica 8. 2642

V našem

SKLADIŠČE
in odprto šupo oddam. Vprašati pri Weitzlu, Meljska cesta 41. 4770

Službo išče

MLAJŠA, IZURJENA FRIZERKA.
vešča tudi striženja, išče stalno službo. Naslov v upravi lista. 4750

Kupim

KUPIM DOBRO OHRANJENE ZENSKÉ SMUČI.
Naslov v upravi »Večernika« 7010

Prodaj

NA PRODAJ
dva skoraj nova žična vložka zelo poceni. Naslov v upravi lista. 7011

Službo dobi

ZAVAROVALNO ZASTOPSTVO.

Sprejmejo se zastopniki za zavarovalne posle vseh vrst. Ugodno udeleževanje za penzioniste. Prednost imajo tisti, ki so se v zavarovalni ali sorodni stroki uspešno udeleževali. Pismene ponudbe na upravo lista pod »Zavarovalni zastopnik«. 4768

Kupujte

ople volnene pletenine pri

izdelovalcu!

M. Vežjak, Vetrinjska 17

Smučarski pučovi, bluze itd. Smučarske obleke!



Sukno za
Smučarske kroje

v raznih modnih barvah

Franjo Majer

Maribor
Glavni trg 9

DARUJTE ZA BOŽIČ MLADINI

JUTROVE KNJIZICE

Od »KRALJA DEBELUHA« pa do »TARZANA«
I. in II. del ima z zalogi vse

Uprava »JUTRA« in »VEČERNIKA« v Mariboru
Gosposka ulica 11